

АЛҒЫ СӨЗ	15
----------------	----

БІРІНШІ БӨЛІМ КІРІСПЕ

1-ТАРАУ ♦ ЭКОНОМИКА ДЕГЕНІМІЗ НЕ? 21

Экономика ғылымының анықтамасы	22
--------------------------------------	----

Экономиканың екі үлкен сұрағы	23
-------------------------------------	----

Не, қалай және кім үшін?	23
--------------------------------	----

Жеке мүдде үшін жасалған таңдау қоғамдық мүддеге әсер ете ме?	25
--	----

Экономика тұрғысынан ойлау	29
----------------------------------	----

Таңдау дегеніміз – ымыра	29
--------------------------------	----

Ұтымды таңдау жасау	29
---------------------------	----

Пайда – бір нәрседен алатын үлесіңіз	30
--	----

Шығын – бас тартатыныңыз	30
--------------------------------	----

Қанша? Пайда шегінде таңдау жасау	30
---	----

Таңдау түрткіге әсер етеді	30
----------------------------------	----

Экономика қоғамдық ғылым және саясат құралы ретінде	31
--	----

Экономист – әлеуметтанушы ғалым	31
---------------------------------------	----

Экономист – саяси кеңесші	32
---------------------------------	----

Экономикадағы экономистер	32
---------------------------------	----

Экономика мамандығы бойынша жұмыс орындары	32
--	----

Экономика мамандықтарына арналған жұмыс орындары көбейе ме?	33
--	----

Экономист мамандардың табысы	33
------------------------------------	----

Экономика мамандығы бойынша жұмыс істеуге қажет машықтар	33
---	----

ҚОСЫМША. Экономикадағы графиктер	39
---	----

Деректер графигі	39
------------------------	----

Экономикалық деректерден график құру	40
--	----

Нүктелі диаграммалар	40
----------------------------	----

Экономикалық модельдерде қолданылатын графиктер	42
--	----

Бір бағытта жылжитын айнымалылар	42
--	----

Қарама-қарсы бағытта жылжитын айнымалылар	43
---	----

Максимумы немесе минимумы бар айнымалылар	44
---	----

Байланыссыз айнымалылар	45
-------------------------------	----

Байланыс көлбеуі	46
------------------------	----

Түзу сызықтың көлбеуі	46
-----------------------------	----

Қисық сызықтың көлбеуі	47
------------------------------	----

Екіден көп айнымалы арасындағы	
--------------------------------	--

байланысты график түрінде көрсету	48
---	----

<i>Ceteris Paribus</i> (басқа нәрселер өзгермегенде)	49
--	----

Басқа нәрселер өзгергенде	49
---------------------------------	----

МАТЕМАТИКАЛЫҚ ЕСЕП

Түзу сызық теңдеулері	50
-----------------------------	----

■ ЭКОНОМИКА ЖАҒАЛЫҚТАРЫ	26, 35
-------------------------------	--------

■ МӘСЕЛЕ	28
----------------	----

2-ТАРАУ ♦ ЭКОНОМИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕ 55

Өндіріс мүмкіндіктері және балама құн	56
---	----

Өндіріс мүмкіндіктері шегі	56
----------------------------------	----

Өндіріс тиімділігі	56
--------------------------	----

ӨМШ бойындағы ымыра	57
---------------------------	----

Балама құн	57
------------------	----

Ресурстарды тиімді пайдалану	59
------------------------------------	----

ӨМШ және шекті шығын	59
----------------------------	----

Қалау және шекті пайда	60
------------------------------	----

Ресурс бөлу тиімділігі	61
------------------------------	----

Саудадан түсетін пайда	62
------------------------------	----

Салыстырмалы артықшылық пен	
-----------------------------	--

абсолют артықшылық	62
--------------------------	----

Саудадан пайда табу	64
---------------------------	----

Лиз-Джо экономикасы және оның өндіріс	
---------------------------------------	--

мүмкіндіктері шегі	66
--------------------------	----

Экономикалық өсу	67
------------------------	----

Экономикалық өсудің шығыны	67
----------------------------------	----

Елдің экономикалық өсуі	68
-------------------------------	----

Өндіріліп жатқан тауарлардағы өзгеріс	68
---	----

Экономикадағы үйлестіру	70
-------------------------------	----

Фирмалар	70
----------------	----

Нарықтар	70
----------------	----

Меншік құқығы	70
---------------------	----

Ақша	70
------------	----

Нарық арқылы өтетін айналмалы ағындар	70
---	----

Үйлестіру шешімдері	71
---------------------------	----

■ ЭКОНОМИКА ЖАҒАЛЫҚТАРЫ	58, 72
-------------------------------	--------

■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	68
------------------------------	----

БІРІНШІ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ

Экономиканың қамту аясын түсіну	
---------------------------------	--

Сіздің экономикалық революцияңыз	79
--	----

Эстер Дюфломен сұхбат	80
-----------------------------	----

ЕКІНШІ БӨЛІМ НАРЫҚТАР ҚАЛАЙ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ

3-ТАРАУ ♦ СҰРАНЫС ПЕН ҰСЫНЫС 81

Нарық пен баға	82
----------------------	----

Сұраныс	83
---------------	----

Сұраныс заңы	83
--------------------	----

Сұраныс қисығы және сұраныс кестесі	83
---	----

Сұраныстың өзгеруі	84
--------------------------	----

Сұраныс көлемінің өзгеруі мен сұраныс	
---------------------------------------	--

өзгеруін салыстыру	86
--------------------------	----

Ұсыныс	88
--------------	----

Ұсыныс заңы	88
-------------------	----

Ұсыныс қисығы және ұсыныс кестесі	88
---	----

Ұсыныстың өзгеруі	89
-------------------------	----

Ұсыныс көлемінің өзгеруі мен ұсыныс өзгеруін салыстыру.....	90	Бәсекелік тепе-теңдік тиімділігі	140
Нарықтағы тепе-теңдік.....	92	Нарықтағы сәтсіздік.....	142
Баға реттегіш ретінде.....	92	Нарықтағы сәтсіздік көздері.....	142
Бағаны түзету	93	Нарыққа балама	143
Баға мен көлемдегі өзгерістерді болжау	94	Бәсекелі нарық әділетті ме?.....	144
Сұраныстың артуы	94	Нәтиже әділетсіз болса, онда ол – әділетсіздік	144
Сұраныстың кемуі	94	Ереже әділетсіз болса, онда ол – әділетсіздік	146
Ұсыныстың артуы.....	94	Кейс-стади: табиғи апат кезінде генератор жетіспеуі.....	146
Ұсыныстың кемуі.....	95	■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	141
Сұраныс пен ұсыныстың өзгеруі	95	■ МӘСЕЛЕ	147
МАТЕМАТИКАЛЫҚ ЕСЕП		■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	148
Сұраныс, ұсыныс және тепе-теңдік	102	6-ТАРАУ ■ ҮКІМЕТТІҢ НАРЫҚТАҒЫ ҚЫЗМЕТІ	155
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ.....	96, 97, 100	Үйді жалға беру ақысына шектеу қойылғандағы тұрғын үй нарығы	156
4-ТАРАУ ■ ИКЕМДІЛІК	109	Тұрғын үй тапшылығы	156
Сұраныстың бағаға икемділігі	110	Іздеу белсенділігі артуы.....	156
Сұраныстың бағаға икемділігін есептеу	110	Қара нарық	156
Икемсіз және икемді сұраныс.....	111	Үйді жалға беру ақысын (рентаны) шектеудің тиімсіздігі.....	157
Сұраныс икемділігіне әсер ететін факторлар	112	Үйді жалға беру ақысын шектеу әділетті ме?	158
Сызықтық сұраныс қисығы бойындағы икемділік	113	Ең төмен жалақысы бар еңбек нарығы.....	159
Жиынтық табыс пен икемділік.....	114	Ең төмен жалақы жұмыссыздыққа әкеледі	159
Сіздің шығыныңыз бен икемділігіңіз	117	Ең төмен жалақы әділетті ме?	160
Сұраныс икемділігінің өзге түрлері.....	117	Ең төмен жалақының тиімсіздігі.....	160
Сұраныстың табысқа икемділігі.....	117	Салық.....	162
Сұраныстың тоғыспалы икемділігі.....	119	Салық жүктемесі	162
Ұсыныс икемділігі.....	121	Сатып алушылар мен сатушыларға түсетін салық баламасы.....	162
Ұсыныс икемділігін есептеу	121	Салық және тиімділік.....	163
Ұсыныс икемділігіне әсер ететін факторлар.....	121	Сұраныс икемділігінің салыққа әсері	164
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	115, 118	Ұсыныс икемділігінің салыққа әсері.....	165
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	116, 120, 125	Салық және әділдік.....	167
5-ТАРАУ ■ ТИІМДІЛІК ЖӘНЕ ТЕҢДІК	133	Үлкен ымыра.....	167
Ресурс бөлу әдістері	134	Өндіріске квота мен субсидия	168
Нарықтағы баға.....	134	Өндіріске квота белгілеу	168
Пәрмен	134	Субсидия	169
Көпшілік ережесі	134	Заңсыз тауарлар нарығы	171
Байқау	134	Еркін есірткі нарығы	171
«Бірінші келгенге алдымен қызмет көрсетіледі».....	134	Заңсыз есірткі нарығы.....	171
Лотерея.....	135	Есірткіні заңдастыру және салық салу.....	172
Жеке сипаттар	135	■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	158, 167, 170
Күш	135	■ МӘСЕЛЕ.....	161
Пайда, шығын және ұтыс.....	136	■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	173
Сұраныс, төлеуге дайындық және құндылық	136	7-ТАРАУ ■ ЖАҢАНДЫҚ НАРЫҚТАР ҚАЛАЙ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ	181
Жеке сұраныс және нарықтағы сұраныс.....	136	Жаһандық нарықтар қалай жұмыс істейді	182
Тұтынушы ұтысы	137	Қазіргі халықаралық сауда	182
Ұсыныс және шекті шығын.....	137	Халықаралық сауданы не қыздырады?	182
Ұсыныс, баға және ең төмен ұсыныс бағасы	138	АҚШ неге жейде импорттайды	183
Жеке ұсыныс және нарықтағы ұсыныс.....	138	АҚШ неге ұшақ экспорттайды	184
Өндіруші ұтысы	139	Бәсекелі нарық тиімді ме?.....	140

Пайда көретіндер, зиян шегетіндер және саудадан таза пайда	185
Импорттан келетін пайда мен залал	185
Экспорттан келетін пайда мен залал	186
Бәрі пайда көреді	186
Халықаралық саудадағы шектеулер	187
Тарифтер	187
Импортқа квота белгілеу	190
Импортқа өзге де тосқауылдар	193
Экспортқа субсидия	193
Протекцияға қарсы іс	194
Жас индустрияның дамуына септеседі	194
Демпингке қарсы әрекет етеді	194
Елдегі жұмыс орындарын сақтайды	194
Шетелдік арзан еңбек күшімен бәсекелесуге мүмкіндік береді	194
Қоршаған ортаға немқұрайлы қарайтындарды жазалайды	195
Әлеуетті елдің дамушы елді эксплуатациялауына жол бермейді	195
Жақсы жұмыс орындарын өзге елдерге ауыстыратын оффшор аутсорсингті азайтады	195
Сауда соғыстарын болдырмайды	196
Халықаралық саудаға нәліктен шектеу қойылады?	196
Зиян шегетіндерге өтемақы	197
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	182, 188, 193
■ МӘСЕЛЕ	196
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	192, 198

ЕКІНШІ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ

Нарықтар қалай жұмыс істейтінін түсіну	
Ғажайып нарық	205
Сюзан Этеймен сұхбат	206

**ҮШІНШІ БӨЛІМ
ҮЙ ШАРУАШЫЛЫҚТАРЫНЫҢ ТАҢДАУЫ**

8-ТАРАУ ♦ ПАЙДАЛЫЛЫҚ ЖӘНЕ СҰРАНЫС	207
Тұтынудағы таңдау	208
Тұтыну мүмкіндігі	208
Қалау	208
Пайдалылықты барынша арттыратын таңдау	211
Электрондық кесте шешімі	211
Пайда шегіндегі таңдау	212
Шекті талдаудың күші	214
Қалауды анықтау	214
Шекті пайдалылық теориясының болжамдары	215
Кино билеті бағасының төмендеуі	215
Сусын бағасының көтерілуі	216
Табыстың өсуі	218
Құн парадоксі	219
Температура: ұқсастық	220

Тұтынушы таңдауын түсіндірудің жаңа тәсілдері	222
Мінез-құлық экономикасы	222
Нейроэкономика	223
Қайшылық	224
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	221
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	225

**9-ТАРАУ ♦ БЫҚТИМАЛДЫҚ, ҚАЛАУ ЖӘНЕ
ТАҢДАУ .....**

Тұтыну мүмкіндіктері	234
Бюджет сызығы	234
Бюджет теңдеуі	235
Қалау және талғамсыздық қисықтары	237
Алмастырудың шекті нормасы	238
Өзара алмастыра алу дәрежесі	239
Тұтынушының таңдауын болжау	240
Қалта көтеретін ең жақсы таңдау	240
Баға өзгеруі	241
Табыс өзгеруі	243
Алмастыру әсері мен табыс әсері	244
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	242
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	246

ҮШІНШІ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ

Үй шаруашылықтарының таңдауын түсіну	
Өмірдің рахатын көру үшін барынды салу	253
Стивен Д. Левитпен сұхбат	254

**ТӨРТІНШІ БӨЛІМ
ФИРМАЛАР МЕН НАРЫҚТАР**

10-ТАРАУ ♦ ӨНДІРІСТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ	255
Фирма және оның экономикалық проблемасы	256
Фирманың мақсаты	256
Табысты есептеу	256
Экономикалық бухгалтерия	256
Фирмадағы өндірістің балама шығыны	256
Экономикалық бухгалтерия: түйін	257
Фирманың шешімдері	257
Фирманың алдынан шығатын шектеулер	258
Технологиялық және экономикалық тиімділік	259
Технологиялық тиімділік	259
Экономикалық тиімділік	259
Ақпарат және ұйым	261
Пәрмен жүйесі	261
Ынталандыру жүйесі	261
Принципал-агент проблемасы	261
Принципал-агент проблемасын шешу	261

Бизнес құрылымының түрлері	262	Қысқа мерзімдегі шығым, баға және пайда	310
Фирмалардың алуан түрінің артықшылықтары мен кемшіліктері	263	Қысқа мерзімдегі нарықтағы ұсыныс	310
Нарықтар және бәсеке ортасы.....	265	Қысқа мерзімді тепе-теңдік	310
Шоғырлану өлшемдері.....	266	Сұраныстың өзгеруі.....	311
Шоғырлану өлшемдерінің кемшіліктері	268	Қысқа мерзімдегі пайда мен залал.....	311
Өндіріс пе, аутсорсинг пе?		Үш ықтимал қысқа мерзімді шығым	312
Фирмалар мен нарықтар	270	Ұзақ мерзімдегі шығым, баға және пайда	313
Фирмадан үйлестіру	270	Нарыққа кіру мен нарықтан шығу.....	313
Нарықтан үйлестіру	270	Нарыққа кірудің егжей-тегжейі	314
Неге фирмадан үйлестірген тиімді?.....	270	Нарықтан шығудың егжей-тегжейі.....	314
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	262, 272	Ұзақ мерзімді тепе-теңдік	315
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	264, 267, 269, 271	Технология жетілгенде сұраныс пен ұсыныстың өзгеруі	316
11-ТАРАУ ӨНДІРІС ШЫҒЫМЫ ЖӘНЕ ШЫҒЫН	279	Сұраныстың кемуі	316
Шешім қабылдау кезеңдері.....	280	Сұраныстың артуы	317
Қысқа мерзім	280	Технология жетістігі ұсынысты өзгертеді	318
Ұзақ мерзім	280	Бәсеке және тиімділік	320
Қысқа мерзімді технология шектеулері.....	281	Ресурсты тиімді пайдалану	320
Өнім кестесі	281	Таңдау, тепе-теңдік және тиімділік	320
Өнім қисықтары	281	■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	313, 315
Жиынтық өнім қисығы	281	■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	317, 319, 322
Шекті өнім қисығы	282	13-ТАРАУ МОНОПОЛИЯ	329
Орташа өнім қисығы	284	Монополия және оның пайда болуы	330
Қысқа мерзімді шығым.....	285	Монополия қалай пайда болады	330
Жиынтық шығым.....	285	Монополиядағы баға белгілеу стратегиялары	331
Шекті шығым	286	Бірыңғай бағалы монополиядағы шығым мен бағаға қатысты шешім	332
Орташа шығым	286	Баға және шекті табыс	332
Шекті шығым мен орташа шығым.....	286	Шекті табыс және икемділік	333
Неліктен орташа жиынтық шығым қисығы <i>U</i> әрпі пішіндес.....	286	Баға мен шығымға қатысты шешім	334
Шығым қисықтары мен өнім қисықтары	287	Бірыңғай бағалы монополия мен бәсекені салыстыру	336
Шығым қисықтарының жылжуы	290	Баға мен шығымды салыстыру.....	336
Ұзақ мерзімді шығым	292	Тиімділікті салыстыру	337
Өндіріс функциясы	292	Ұтыстарды қайта бөлу	338
Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді шығым	292	Рента іздеу.....	338
Ұзақ мерзімді орташа шығым қисығы	294	Рента іздеудегі тепе-теңдік	338
Ауқымнан үнемдеу және ауқымнан теріс әсер.....	294	Бағаны алалау (баға дискриминациясы)	339
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА.....	284, 295	Бағаны алалаудың екі тәсілі	339
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	288, 296	Пайда мен өндіруші ұтысын өсіру	340
12-ТАРАУ ЖЕТІЛГЕН БӘСЕКЕ	303	Бағаны алалайтын әуе желісі.....	340
Жетілген бәсеке деген не?	304	Бағаны алалау жағдайындағы тиімділік және рента іздеу.....	343
Жетілген бәсеке қалай пайда болады	304	Монополияны реттеу	345
Бағаны қабылдаушылар.....	304	Табиғи монополияны тиімді реттеу	345
Экономикалық пайда мен табыс.....	304	Табиғи монополияны реттеудің екінші үздік тәсілі	346
Фирманың шешімдері.....	305	■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	331, 343
Фирманың шығымға қатысты шешімі	306	■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	344, 348
Пайда шегін талдау және ұсынысқа қатысты шешім	307		
Уақытша жабылуға қатысты шешім.....	308		
Фирманың ұсыныс қисығы	309		

14-ТАРАУ ♦ **МОНОПОЛИСТИК БӘСЕКЕ** 355

Монополистік бәсеке деген не?.....	356
Көп фирма.....	356
Өнімді дифференттеу.....	356
Сапа, баға және маркетингте бәсекелесу.....	356
Нарыққа кіру мен нарықтан шығу.....	357
Монополистік бәсекеге мысал.....	357

Монополистік бәсекедегі баға мен шығым.....	358
Фирманың қысқамерзімді шығым мен бағаға қатысты шешімі.....	358
Пайданы барынша арттыру залалды барынша азайту болуы мүмкін.....	358
Ұзақ мерзімде: нөлге тең экономикалық пайда.....	359
Монополистік бәсеке мен жетілген бәсеке.....	360
Монополистік бәсеке тиімді ме?.....	361

Өнімді жетілдіру және маркетинг.....	362
Өнімді жетілдіру.....	362
Жарнама.....	362
Сапаны көрсету үшін жарнаманы қолдану.....	364
Бренд атаулары.....	365
Жарнама тиімділігі мен бренд атаулары.....	365

- ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА 357, 363
- ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ 366

15-ТАРАУ ♦ **ОЛИГОПОЛИЯ** 373

Олигополия деген не?.....	374
Нарыққа кіруге тосқауылдар.....	374
Бірнеше фирма.....	375
Олигополияға мысал.....	375

Олигополиядағы ойындар.....	376
Ойын дегеніміз не?.....	376
Тұтқын дилеммасы.....	376
Олигополиядағы баға белгілеу ойыны.....	378
Қорқақ ойыны.....	383

Қайталанатын ойындар мен тізбекті ойындар.....	384
Қайталанатын дуополия ойыны.....	384
Бәсеке нарығына кіру тізбекті ойыны.....	386

Треске қарсы заң.....	388
Треске қарсы заңдар.....	388
Бағаны бекіту – әрқашан заңсыз.....	388
Треске қарсы саясат бойынша үш пікірталас.....	389
Қосылу және қосып алу.....	391

- ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА.....375, 382, 390, 391
- ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ 385, 392

ТӨРТІНШІ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ

Үй шаруашылықтарының таңдауын түсіну	
Өзгерістерді басқару және нарықтағы күштерді шектеу.....	399
Томас Хаббардпен сұхбат.....	400

БЕСІНШІ БӨЛІМ**НАРЫҚТАҒЫ СӘТСІЗДІК ЖӘНЕ ҮКІМЕТ****16-ТАРАУ** ♦ **ҚОҒАМДЫҚ ТАҢДАУ, ҚОҒАМДЫҚ ИГІЛІКТЕР ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ** 401

Қоғамдық таңдау.....	402
Неге үкімет?.....	402
Қоғамдық таңдау және саяси нарық.....	402
Саяси тепе-теңдік.....	403
Қоғамдық игілік дегеніміз не?.....	404
Төрт реттік жіктеме.....	404
Үкімет не сатып алады.....	405

Қоғамдық игіліктерді қамтамасыз ету.....	406
Билетсіздер мәселесі.....	406
Қоғамдық игіліктің шекті әлеуметтік пайдасы.....	406
Қоғамдық игіліктің шекті әлеуметтік шығын қисығы.....	407
Қоғамдық игіліктің тиімді көлемі.....	407
Тиімсіз жеке қамтамасыз ету.....	407
Тиімді жеке қамтамасыз ету.....	408
Тиімсіз артық қамтамасыз ету.....	409

Денсаулық сақтау экономикасы.....	410
Денсаулық сақтау нарығындағы сәтсіздік.....	410
Қоғамдық таңдаудың балама шешімдері.....	412
Одан да жақсы шешімдер бар ма?.....	416

- ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА 402, 405, 409, 412, 413
- МӘСЕЛЕ 415
- ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ 418

17-ТАРАУ ♦ **СЫРТҚЫ ӘСЕРЛЕР** 425

Өміріміздегі сыртқы әсерлер.....	426
Өндірістің теріс сыртқы әсерлері.....	426
Өндірістің оң сыртқы әсерлері.....	426
Тұтынудың теріс сыртқы әсерлері.....	426
Тұтынудың оң сыртқы әсерлері.....	426

Теріс сыртқы әсерлер: ластау.....	428
Жеке, сыртқы және әлеуметтік шығын.....	428
Меншік құқығын орнату.....	429
Таза технология құруға бұйрық беру.....	430
Салық немесе шектеу және ластау бағасы.....	431
Жаһандық сыртқы әсерлермен күресу.....	434

Теріс сыртқы әсерлер: қауымдар трагедиясы.....	435
Жалпыға ортақ ресурстарды орынсыз пайдалану.....	435
Жалпыға ортақ ресурстарды тиімді пайдалану.....	436
Тиімді нәтижеге қол жеткізу.....	438

Оң сыртқы әсерлер: білім.....	440
Жеке пайда және әлеуметтік пайда.....	440

Сыртқы пайда бар нарықтағы үкіметтің әрекеттері.....	441
Тиімді нәтижені бейнелеу.....	441
Бюрократиялық тиімсіздік және үкіметтің әрекеттерінің сәтсіздігі	442
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	427, 432, 434, 437, 439, 443
■ МӘСЕЛЕ	433
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	444
БЕСІНШІ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ	
Нарықтағы сәтсіздік пен үкіметті түсіну	
Біз, адамдар... ..	451
Каролин М. Хоксбимен сұхбат	452
АЛТЫНШЫ БӨЛІМ ФАКТОР НАРЫҚТАРЫ, ТЕҢСІЗДІК ЖӘНЕ БЕЛГІСІЗДІК	
18-ТАРАУ ♦ ӨНДІРІС ФАКТОРЛАРЫ НАРЫҚТАРЫ.....	
	453
Фактор нарықтарының құрылымы	454
Еңбек ресурстары нарығы	454
Капитал ресурстары нарығы	454
Жер ресурстары мен табиғи ресурстар нарығы	454
Кәсіпкерлік.....	454
Өндіріс факторларына сұраныс	455
Шекті өнім құны	455
Фирманың еңбекке сұранысы	455
Фирманың еңбекке сұраныс қисығы	456
Фирманың еңбекке сұранысының өзгеруі.....	457
Еңбек нарықтары	458
Бәсекелі еңбек нарығы	458
Жалақы мөлшеріндегі айырмашылықтар мен үрдістер	460
Кәсіподақ бар еңбек нарығы	461
Капитал және табиғи ресурс нарықтары	465
Капиталды жалға беру нарықтары.....	465
Жерді жалға беру нарықтары	466
Сарқылатын табиғи ресурстар нарықтары	468
МАТЕМАТИКАЛЫҚ ЕСЕП	
Ағымдағы құн және дисконттау	473
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	460, 470
■ МӘСЕЛЕ	463
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	467, 471
19-ТАРАУ ♦ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕҢСІЗДІК.....	
	481
Америка Құрама Штаттарындағы экономикалық теңсіздік.....	482
Табыс бөлінісі.....	482
Табыс бөлінісінің Лоренц қисығы.....	482
Байлық бөлінісі.....	484
Байлық па, табыс па?	484
Жыл сайынғы табыс пен байлық па, өмір бойғы ма?	485
Теңсіздіктегі үрдістер	485
Кедейлік	487
Әлемдік экономикадағы теңсіздік.....	489
Бірқатар елдегі табыс бөлінісі	489
Жаһандық теңсіздік және ондағы үрдістер.....	490
Экономикалық теңсіздіктің көздері.....	491
Адами капитал.....	491
Алалау	492
Аса танымал адамдар арасындағы бәсеке	493
Әркелкі байлық	494
Табысты қайта бөлу	495
Табыс салығы	495
Табысты қолдау бағдарламалары	495
Субсидиялау қызметтері.....	496
Үлкен ымыра.....	496
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	486, 488, 497
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	499
20-ТАРАУ ♦ БЕЛГІСІЗДІК ЖӘНЕ АҚПАРАТ.....	
	507
Белгісіздік жағдайында шешім қабылдау	508
Күтілетін байлық	508
Тәуекелден қашу.....	508
Байлықтан пайдалылық.....	508
Күтілетін пайдалылық.....	509
Белгісіздік жағдайында таңдау жасау.....	510
Сату мен сатып алудағы тәуекел	511
Сақтандыру нарықтары	511
Сақтандыруды график түрінде талдау	512
Сақтандыруға келмейтін тәуекел қатері.....	513
Жеке ақпарат	514
Асимметриялы ақпарат: мысалдар мен мәселелер....	514
Ұсталған көлік нарығы.....	514
Несие нарығы	516
Сақтандыру нарығы	518
Белгісіздік, ақпарат және көрінбейтін қол	519
Игілік ретіндегі ақпарат.....	519
Белгісіздікпен күресетін нарықтардағы монополия	520
■ ҚОЛДАНБАЛЫ ЭКОНОМИКА	513, 518
■ ЭКОНОМИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ	521
АЛТЫНШЫ БӨЛІМДІ ТҮЙІНДЕУ	
Фактор нарықтары, теңсіздік және белгісіздікті түсіну	
Кім үшін?	528
Радж Четтимен сұхбат	529
ГЛОССАРИЙ.....	530